

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3230/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.094/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján – 2022. szeptember 16-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2022. november 2-án benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.094/2022/4. számú ítélete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.700.173/2020/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, 28. cikkével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy kisajátítási ügyben indult közigazgatási jogvita felperese volt. Az ügy alapjául szolgáló tényállás a következő volt
- [3] A közigazgatási per alapjául szolgáló közigazgatási hatósági eljárásban a per későbbi II. rendű alperese, az FGSZ Földgázszállító Zrt. kérelmére a per későbbi I. rendű alperese, a felperes által támadott közigazgatási hatósági határozatot meghozó Pest Megyei Kormányhivatal megállapította, hogy a felperes ingatlanán, egy szántó művelési ágú, 310 m²-es telken a II. rendű alperesnek egy föld alatt húzódó földgázvezeték feletti területrésze és a vezeték ún. hatásterületére, a vezetéktől 42–42 m-re húzódó területekre bányaszolgalmi joga áll fenn. Az eljárás a későbbi II. rendű alperes kérelmére 2015-ben indult, melyben a kormányhivatal 2015. május 8-án hozott első ízben döntést (a továbbiakban: első hatósági döntés). Ebben megállapította, hogy az 1988-ban használatbavételi engedélyt kapott gázvezetékre elmaradt a törvény alapján előírt bányaszolgalmi jog bejegyzése. Az eljárásban a későbbi panaszos vitatta azt, hogy a vezeték az ingatlanát érinti, a kormányhivatal azonban a használatbavételi engedély adatai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vezeték a felperes indítványozó telke alatt húzódik, így annak az FGSZ Zrt. általi használatára a bányaszolgalmi jogot meg kell állapítani. A határozat ellen a panaszos által benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelem folytán eljárta Budapest Környéki Törvényszék ítéletével (a továbbiakban: első ítélet; alapeljárásban hozott ítélet) a közigazgatási hatóságot új eljárás lefolytatására utasította, mivel a gázvezeték pontos – a felperes által vitatott – helyének megállapításához szakértő kirendelése szükséges.
- [4] Ennek alapján a hatóság új eljárást folytatott le, abban igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki (a továbbiakban: megelőző eljárásban eljárta szakértő), mely szakvéleményében azt állapította meg, hogy az ingatlan értéke alapján a bányaszolgalmi jog alapításával a felperest 38 328 Ft kár éri, azonban leszögezte, hogy a vezeték helyének meghatározására nem rendelkezik szakértői képesítéssel. Mindennek alapján a kormányhivatal 2015. augusztus 8-án új határozatot hozott (a továbbiakban: második hatósági döntés), melyben kötelezte a II. rendű alperest 38 328 Ft kártalanítás felperes részére történő megfizetésére. A felperes ezen határozattal szemben is felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszékhez, amely ítéletével (a továbbiakban: második ítélet; első megismételt eljárásban hozott ítélet) ismételten hatályon kívül helyezte a hatósági határozatot, és a kormányhivatalt ismét új eljárás lefolytatására utasította, mivel nem az adott szak kérdésben, a vezeték helyének meghatározásában kompetenciával rendelkező földmérési, hanem ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki.
- [5] A Pest Megyei Kormányhivatal a másodszorra megismételt hatósági eljárásban igazságügyi földmérési szakértőt rendelt ki, mely az ingatlan bejárásakor, a gázvezeték jelző bóják helyének meghatározásával arra jutott, hogy

a vezeték érinti a felperes ingatlanát; a védősávok közötti hatásterület, vagyis a vezetéktől számított 42 méteres sáv pedig lefedi a felperes ingatlanának teljes területét, vagyis az üzemeltetési bányaszolgalmi jog az egész ingatlant terheli. A kormányhivatal a földmérési szakértő véleménye alapján 2019. augusztus 9-én új határozatot hozott (a továbbiakban: harmadik hatósági döntés), melyben kimondta, hogy az ingatlan egészét bányaszolgalmi jog terheli a II. rendű alperes javára, az emiatt járó kártalanítás összege pedig az ingatlan négyzetméterenkénti értékét, annak 310 m²-es összterületét, valamint az alkalmazott korrekciós tényezőket figyelembe véve 44 973 Ft.

- [6] E határozattal szemben a felperes ismét közigazgatási pert indított, azzal érvelve, hogy a gázvezeték helyét csak kutatófeltárással lehetne meghatározni. Erre vonatkozó indítványa ellenére azonban a kormányhivatal azt nem végeztette el, emiatt a döntése megalapozatlan volt, mivel a gázvezeték helye enélkül mindössze vélelmezett. Azt is sérelmezte, hogy a határozat nem tartalmazta a szolgalmi időtartamát, valamint hogy a vezeték nyomvonalán máshol a vezeték melletti ingatlanokra (lakóházakra, iskolákra, üzemekre) nem alapítottak hasonló bányaszolgalmi jogot, noha azok is a vezeték közvetlen közelében, a hatásterületen helyezkednek el. Általánosságban sérelmezte végül azt is, hogy a szolgalmi folytán az ingatlan használata korlátozott, azon tűzrakás, anyagok elhelyezése, épület építése vagy fásítás nem lehetséges.
- [7] A felperes keresete folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a panaszindítvánnyal támadott ítéletével (a továbbiakban: harmadik ítélet; második megismételt eljárásban hozott ítélet; panasszal támadott ítélet) a felperes keresetét mint alaptalant elutasította. Megállapította, hogy a földmérési igazságügyi szakértő kompetenciával rendelkezett az ügy megítélése alapjául szolgáló azon szakkérdés megválaszolására, hogy a vezeték hol helyezkedik el; azt nem pusztán a gázvezeték építése idején keletkezett dokumentumok adataira, hanem helyszíni bejárásra alapozta, részletesen leírta továbbá az alkalmazott módszertant és az abból levezetett eredményeket is. Nem tartotta megalapozottnak a bíróság a felperes azon hivatkozását, hogy kizárólag feltárással lehetne a vezeték helyét meghatározni; utalt azonban arra, hogy ezt, vagyis az ellenbizonyítás lehetőségét a felperes költségén a hatóság biztosította, azzal azonban a felperes sem akkor, sem a törvényszék előtti bírósági eljárásban nem élt, mindazonáltal a szakértői véleményben foglaltak ténybeli megalapozottságával szemben az eljárás során kétely nem merült fel. Azt is megállapította, hogy az ingatlan jelenlegi művelési ágát, a szántókénti használatot a bányaszolgalmi jog sem korlátozza. Kimondta, hogy a szolgalmi jog időtartamáról a hatóság ténylegesen rendelkezett; az határozatlan ideig, a vezeték üzemelésének idejéig tart. Indokolásában továbbá utalt arra, hogy eljárása során más ingatlanok helyzetét nem vizsgálhatja, mivel az eljárás tárgya kizárólag a felperes tulajdonában álló telekre alapítandó bányaszolgalmi jog, illetve az erről rendelkező közigazgatási hatósági határozat jogszerűségének bírósági felülvizsgálata.
- [8] A jogerős döntéssel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, sérelmezve mind a gázvezeték helyének megállapítását, mind a kártalanítás összegét. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a panasszal támadott Kfv.IV.37.094/2022/4. számú ítéletével az elsőfokú jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában kimondta, hogy az elsőfokú bírósági eljárás során a felperes nem terjesztett elő indítványt a kártalanítás összegének megváltoztatására, így azt a felülvizsgálati eljárásban már nem sérelmezheti. A gázvezeték helyének vonatkozásában pedig az elsőfokú bíróság kellő indokát adta annak, hogy miért állapította meg azt a tény, hogy a felperes ingatlanát érinti a gázvezeték, ebből pedig helyesen jutott arra a jogi következtetésre, hogy az egyébként kis területű ingatlan egésze hatásterület, amin a II. rendű alperes részére bányaszolgalmi jog áll fenn. Megállapította azt is, hogy a kormányhivatal a harmadik hatósági döntéssel a törvényszék által meghatározott tényállás-tisztázási kötelezettségének a bíróság által meghatározott módon, földforgalmi igazságügyi szakértő kirendelésével eleget tett. Mindennek alapján a kereseti kérelem alaptalan volt, a törvényszék pedig sem eljárási, sem anyagi jogi jogszabálysértést nem követett el.
- [9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, 28. cikkével, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joggal; a XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, azaz a hátrányos megkülönböztetés tilalmával és a törvény előtti egyenlőséggel; a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes tárgyaláshoz való joggal, illetve annak részeként „az önkényes mérlegelés tilalmával” és az „alperesi indokok érdemi elbírálásához való joggal”, illetve a bírósághoz fordulás jogával és a fegyveregyenlőség elvével; továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdése által védett „érdemi és hatékony jogorvoslathoz való joggal”.

- [10] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét abban látja, hogy az eljáró bíróságok oly mértékben tévesen vélték úgy, hogy feltárás nélkül is megállapítható a gázvezeték helye, hogy az már önkényes jogértelmezést eredményezett, mely minden egyéb feltételtől függetlenül alaptörvény-ellenességre vezet. Mivel a törvényszék a harmadik, jogerőssé vált ítéletben végül figyelmen kívül hagyta a – véleménye szerint neki kedvező – első és második ítéletben a hatóság számára megfogalmazott követelményeket, ezáltal sérült a fegyveregyenlőség elve is. A Kúria is megsértette ugyanezt a jogot, valamint a hatékony jogorvoslathoz való jogot is azzal, hogy nem rendelte el a jogerős döntést hozó bíróság számára a gázvezeték helyének – szerinte elmaradt – tisztázását, mivel szerinte továbbra sem tudható, hol húzódik valójában a vezeték. A tulajdonhoz való jog sérelme érvelése szerint egyrészt abban áll, hogy tulajdonát, telkének használatát a bíróságok önkényesen és jogellenesen korlátozták; másrészt abban, hogy több illetéket és perköltséget kellett fizetnie az elvesztett per következtében, mint amekkora kártalanítást részére a bíróságok megállapítottak. A XV. cikk szerinti diszkriminációtilalom sérelme végül azáltal következett be, hogy a bíróságok nem vették figyelembe, hogy a vezeték más részeinél a védősávokon belül számos olyan ingatlan található, amelyekre még nem alapítottak bányászalmi jogot.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [12] Megállapítható, hogy az indítványozó panasza határidőben érkezett, a panaszos a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, jogosultnak és érintettnek tekinthető, panasza pedig tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és a támadott bírósági döntéseket. Az Alaptörvény M) cikke és 28. cikke azonban nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, így arra alkotmányjogi panaszban hivatkozni nem lehet. Az Alaptörvény XIII. cikke tekintetében pedig az indítvány nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [13] Az indítványozó továbbá alkotmányjogi panaszában lényegében azon tényállás megállapítását sérelmezi, hogy az érintett gázvezeték valóban az ingatlana alatt húzódik-e; panaszában azt állítja, hogy a bíróságok tévesen állapították meg azt, hogy a vezeték érinti a tulajdonában álló telket.
- [14] Mivel az indítvány a támadott bírósági döntések tartalmi kritikáját, ezen belül a bírósági bizonyításfelvétel és bizonyítékértékelés, illetve a végül megállapított, a panaszos által el nem fogadott tényállás kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [15] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [16] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.094/2022/4. számú ítélete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.700.173/2020/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2121/2022.

